

Samenwerking
 Secties
 Mensenwerk
 Leerlingen
 Medewerkers
 Werken
 Staf
 Richting
 LMT
 Directie
 Communicatie
 P&C
 Teams
 Ambities
 Nieuw
 Uitdaging
 Belangrijk
 Handhaven
 Identiteit
 Leren
 Lezen
 Ontwikkelen
 Leuk
 FIRM
 Toekomst doen

Dedemsvaart

Ommen

Hardenberg

Het pestprotocol extern Vechtdal College Hardenberg

Hardenberg, 19 april 2019

1. Vooraf	p.3
2. Pesten	
Wat is plagen?	p.4
Wat is pesten?	p.4
Wat is digitaal pesten?	p.4
Hoe wordt er gepest?	p.5
De gepeste leerling	p.5
De pester	p.6
De meelopers en de andere leerlingen	p.6
Mogelijke signalen van gepest worden	p.6
3. Het pestprotocol	
Uitgangspunten	p.8
Preventieve maatregelen	p.8
De No Blame Methode	p.8
De No Blame methode in 7 stappen	p.9
4. Wie doet wat na een melding van pesten	
De vakdocenten en ander personeel	p.10
De mentor	p.10
De teamleider	p.10
De leerlingbegeleider	p.11
Ouders/verzorgers	p.11
Schorsing	p.11

Vooraf

Dit is het pestprotocol van het Vechtdal College *Hardenberg*.

Je veilig voelen. Weten dat het niet uitmaakt hoe je eruitziet, hoe je praat, welke seksuele voorkeur je hebt, welke kleding je draagt. Weten dat je gerespecteerd wordt zoals je bent, ook al ben je in een of meer dingen anders dan anderen. Die wetenschap, dat gevoel is voor iedereen belangrijk. Een voorwaarde om lekker in je vel te zitten en goed te kunnen leren of werken in school en thuis.

Gelukkig weten we uit enquêtes onder onze leerlingen en ons personeel dat het met die veiligheid binnen onze school over het algemeen wel goed zit. Maar we weten uiteraard ook dat leerlingen en personeelsleden regelmatig dingen ervaren waardoor ze zich kortere of langere tijd binnen onze school minder veilig voelen.

In ons Strategisch Beleidsplan geven we aan dat ons onderwijs meer is dan het overdragen van kennis en vaardigheden. Dat houdt in dat we zorgen voor een goed pedagogisch klimaat en voor gemeenschapszin, en dat we een veilige school bieden volgens alle denkbare definities. We zetten ons met onze leerlingen in voor een leefbare samenleving, dichtbij en veraf. De school wordt ook zo een plek van betekenis in en voor haar omgeving.

Met dit boekje willen we leerlingen, ouders en personeel op de hoogte brengen van wat de school wil doen om een zo veilig mogelijk schoolklimaat te scheppen.

Het bevat richtlijnen bij geconstateerd pestgedrag en er staan er ook voorwaarden en activiteiten in die pesten kunnen voorkomen.

Het heeft als belangrijkste doel om het vertrouwen van allen te winnen op een gebied waar nog te vaak wantrouwen overheerst.

Hardenberg, april 2019

1. Pesten

- Wat is plagen?
- Wat is pesten?
- Wat is digitaal pesten?
- Hoe wordt er gepest?
- De gepeste leerling
- De pester
- De meelopers en de andere leerlingen
- Mogelijke signalen van gepest worden (ook van belang voor ouders)

Wat is plagen?

We spreken over plagen wanneer leerlingen min of meer aan elkaar gewaagd zijn. Het vertoonde gedrag is onschuldig en nodigt uit tot een reactie van eenzelfde soort. Het gaat dan om een spel, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Plagen is niet systematisch en heeft geen nadelige gevolgen voor degene die het ondergaat.

Er is sprake van een pedagogische waarde: door elkaar eens uit te dagen, leren kinderen heel goed om met allerlei conflicten om te gaan. Het is een vaardigheid die later in hun leven van pas komt.

Wat is pesten?

Op het Vechtdal College hanteren we de regel dat degene die pesten ondergaat, bepaalt of het vertoonde gedrag gewenst is of niet meer. Hij of zij bepaalt dus of er sprake is van pesten. Wat voor de één een grapje of een plagerijtje is, kan door de ander als enorm vervelend of kwetsend ervaren worden. Wat misschien niet persoonlijk bedoeld is, kan iemand direct raken. Het wordt een probleem als je er samen niet meer uitkomt. We spreken van pestgedrag als dezelfde leerling regelmatig en systematisch bedreigd en bang gemaakt wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend. In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen slachtoffer worden. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus worden genomen.

Wat is digitaal pesten?

De effecten van digitaal pesten kunnen erger zijn dan bij traditioneel pesten. Opnames die via de webcam worden gemaakt kunnen worden misbruikt door een ander. Foto's of opnames kunnen over de hele wereld te zien zijn en zijn soms niet meer te verwijderen.

Hoe wordt er gepest?

Met woorden, onder meer:

- Vernederen, belachelijk maken
- Schelden
- Dreigen
- Met bijnamen aanspreken
- Gemene briefjes of berichtjes schrijven

- Pest-berichtjes versturen (schelden, beschuldigen, roddelen, beledigen via WhatsApp, twitter of andere sociale media)

Lichamelijk, zoals:

- Trekken aan kleding
- Duwen en sjoeren
- Schoppen en slaan
- Krabben en aan haren trekken
- Wapens gebruiken

Achtervolgen, bijvoorbeeld:

- Opjagen en achterna lopen
- In de val laten lopen, klemzetten of – rijden
- Opsluiten
- Stalking; het stelselmatig lastig vallen van iemand door het blijven sturen van hate-mail of het dreigen met geweld via twitter/WhatsApp

Uitsluiting, waaronder:

- Doodzwijgen en negeren
- Uitsluiten van feestjes
- Bij groepsopdrachten
- Bij groeps-WhatsApp

Stelen en vernielen, onder andere te merken aan:

- Afpakken van kledingstukken, schooltas, schoolspullen
- Kliederen op boeken
- Banden lek prikken, fiets beschadigen
- Hacken; gegevens stelen of instellingen aanpassen. Ook het uit naam van een ander versturen van pestberichten
- Foto's van iemand veranderen of er rare teksten bijzetten en rondsturen

Afpersing, zoals:

- Dwingen om geld of spullen af te geven
- Iets voor de pestende leerling doen afdwingen.
- Chanteren met informatie of foto's op internet

De gepeste leerling

Sommige leerlingen lopen meer kans gepest te worden dan anderen. Dat kan met hun uiterlijk, gedrag, gevoelens en sociale uitingsvormen te maken hebben.

Bovendien worden kinderen pas gepest in situaties, waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen, dus in onveilige situaties.

Leerlingen worden vaak gepest omdat ze anders doen dan hun groepsgenoten: ze bespelen een ander instrument, doen een andere sport, zijn heel goed in bepaalde vakken of juist niet of ze spreken ABN in plaats dialect.

Een kind dat wordt gepest, praat er thuis niet altijd over. Redenen hiervoor kunnen zijn:

- schaamte
- ze zijn bang dat de ouders met de school of met de pester gaan praten en dat het pesten dan nog erger wordt
- het idee dat het probleem onoplosbaar lijkt
- het idee dat het niet mag klikken

De pester

Pesters zijn vaak de sterkeren in hun groep. Zij zijn of lijken populair, maar zijn dat uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag. Vanbinnen zijn ze vaak onzeker en ze proberen zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken.

Pesters krijgen vaak andere kinderen mee, want wie meedoet, loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden. Doorgaans voelen pesters zich niet schuldig want het slachtoffer vraagt er immers om, om gepest te worden.

Pestgedrag kan een aantal dieperliggende oorzaken hebben:

- Een problematische thuissituatie
- Een vaak gevoelde anonimiteit (ik besta niet); als een pester zich verloren voelt binnen een grote groep, kan hij zich belangrijker maken door een ander omlaag te drukken.
- Het moeten spelen van een niet-passende rol.
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas
- Een niet-democratisch leefmilieu binnen de school; een docent is autoritair en laat op een onprettige wijze blijken dat hij de baas is. Dergelijke spanningen kunnen op een zondebok worden afgereageerd.
- Een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of een laag niveau)
- Een zwak gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid)

De meelopers en andere leerlingen

Meelopers zijn leerlingen die incidenteel meedoen met het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf in de slachtofferrol terecht te komen, maar het kan ook zo zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en dat ze denken in populariteit mee te liften met de pester. Verder kunnen leerlingen meelopen uit angst vrienden of vriendinnen te verliezen. De meeste leerlingen houden zich afzijdig als er wordt gepest. Ze voelen zich wel vaak schuldig over het feit dat ze niet in de bres springen voor het slachtoffer of hulp inschakelen.

Mogelijke signalen van gepest worden (ook van belang voor ouders)

- Niet meer naar school willen
- Niet meer over school vertellen thuis
- Nooit meer andere kinderen mee naar huis nemen of bij anderen gevraagd worden
- Slechtere resultaten op school dan vroeger
- Regelmatig spullen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen
- Regelmatig hoofdpijn of buikpijn hebben
- Blauwe plekken hebben op ongewone plaatsen
- Niet willen slapen, vaker wakker worden, bedplassen, nachtmerries hebben
- De verjaardag niet willen vieren
- Niet naar buiten willen
- Niet alleen een boodschap durven doen
- Niet meer naar een bepaalde club of vereniging willen gaan
- Bepaalde kleren niet meer willen dragen
- Thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn
- Zelf blessures scheppen om niet naar school te hoeven

2. Het pestprotocol

- Uitgangspunten
- Aanpak pesten
- De "No Blame" methode

Het pestprotocol vormt de verklaring van de vertegenwoordiging van de school en de ouders waarin is vastgelegd dat we pestgedrag op school niet accepteren en volgens een vooraf bepaalde handelwijze gaan aanpakken.

Uitgangspunten

1. Pesten moet als een probleem worden gezien door alle betrokken partijen; leerkrachten, onderwijsondersteunend personeel, ouders en leerlingen.
2. De school is actief in het scheppen van een veilig, pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als onacceptabel gedrag wordt ervaren.
3. Docenten, ondersteunend personeel en ouders moeten bij signaleren van pesten, duidelijk stelling nemen tegen het pesten.
4. De school dient te beschikken over een directe aanpak wanneer het pesten de kop opsteekt (het pestprotocol).

Preventieve maatregelen

In de eerste klassen wordt de SAQI afgenomen (digitale SchoolVragenLijst). Hierbij wordt ook gekeken of de leerling risico loopt om gepest te worden, of dat hij anderen pest. De mentor bespreekt dit met de ouders.

In de introductieweek besteedt de mentor aandacht aan een positieve groepsvorming. Indien een mentor of docent daartoe aanleiding ziet, besteedt hij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groepsgesprek. Hierbij worden de rol van de pester, het slachtoffer, de meelopers en de stille getuigen benoemd.

In de vierde klassen van de bovenbouw H/V wordt de VSV (digitale Vragenlijst Studie Voorwaarden) afgenomen, een vragenlijst die ook aandacht heeft voor het welzijn van de leerling.

De No Blame methode

Wij werken op het Vechtdal College Hardenberg o.a. met de No Blame Methode. Dit is geen bestraffende, maar een oplossende methode om met pestproblemen om te gaan.

De methode werkt zo "geruisloos" mogelijk volgens een vast stappenplan. Uitgangspunt is dat het belangrijker is het probleem op te lossen dan de pester te straffen.

Kenmerkend is dat er een beroep wordt gedaan op de kracht van de groep. De groep krijgt de verantwoordelijkheid voor de oplossing en genereert zelfvertrouwen wanneer ze merkt dat hun inspanningen resultaat opleveren.

Pesters hebben moeite om zich in te leven in de gevoelens van anderen. Zij beseffen niet wat de gevolgen van hun gedrag zijn voor de gepeste leerling en zijn vaak geschokt wanneer ze daarmee geconfronteerd worden. De No Blame aanpak biedt het voordeel dat het empathisch vermogen van de pester(s) en omstanders wordt vergroot.

De grootste uitdaging voor iedereen die met de No Blame-aanpak wil werken, is misschien wel het afzien van straffen als reactie op pesten. Straffen helpt zelden.

Integendeel, het maakt de situatie vaak nog erger als de pester wraak neemt. Er is nog nooit een bewijs gevonden dat een straf een pester veranderde in een vriendelijk en behulpzaam kind.

Pesten is een vorm van antisociaal gedrag. We moeten de pesters dan ook helpen om positief gedrag te leren. Dit zal echter niet lukken als we hun angst en vervreemding ten opzichte van ons nog aanwakkeren door ze te veroordelen en te straffen.

Klikken of melden? Spijtig genoeg blijven peestsituaties nog te vaak verborgen. Het gebeurt meestal als er geen volwassenen in de buurt zijn. Slachtoffers en toeschouwers zwijgen in alle talen uit angst voor wraak en omdat 'klikken' niet mag. Dit maakt het voor de pesters wel erg gemakkelijk. Zij krijgen als het ware vrij spel en met een beetje geluk komt niemand het te weten.

Daarom is het erg belangrijk dat het taboe rond het klikken wordt doorbroken en dat er wordt gewerkt aan een open communicatiesfeer waarbij pesten mag/moet worden gemeld. Het is van cruciaal belang dat iedereen weet hoe ernstig de gevolgen van zwijgen kunnen zijn.

De No Blame-Methode in zeven stappen

Stap 1: Gesprek met de gepeste leerling.

Stap 2: Regel een gesprek met de supportgroep.

Stap 3: Leg het probleem uit en kweek empathie.

Stap 4: Deel de verantwoordelijkheid.

Stap 5: Vraag naar ideeën van elk groepslid

Stap 6: Laat het aan de groep over.

Stap 7: Gesprek met ieder afzonderlijk na een of twee weken.

4. Wie doet wat na een melding van pesten

- a. Vakdocenten en ander personeel.
- b. De mentor
- c. De teamleider
- d. De leerlingbegeleider
- e. De ouder(s)/verzorger(s)
- f. Schorsing

A. de vakdocenten en ander personeel

De vakdocenten en overige medewerkers hebben vooral een signalerende rol. Wanneer zij pesten waarnemen of redenen hebben om pesten te vermoeden, reageren zij hierop adequaat en doen een melding bij de betreffende mentor (met een cc. naar de betrokken teamleider).

B. de mentor

- a. De mentor inventariseert de signalen en gaat in gesprek met de gepeste leerling.
- b. In overleg met de leerling en de betrokken teamleider beslist de mentor of de No Blame Methode in wordt gezet, of dat de leerling op een andere manier geholpen wordt.
- c. De mentor probeert zicht te krijgen op hoe er gepest is en door wie.
- d. Afhankelijk van de ernst van de situatie, overlegt de mentor met de teamleider en/of leerlingbegeleider.
- e. Indien nodig gebruikt de mentor de herstelrechtvragen, om het af te ronden en positief verder te gaan.
- f. De mentor neemt contact op met betrokken ouders.
- g. De mentor zorgt voor een korte notitie in Magister.

h. De mentor besteedt in de mentorlessen en in de introductieweek aandacht aan een positief groepsklimaat.

C. de teamleider

- a. De teamleider neemt de leiding van de mentor over bij herhaling van het pestgedrag en wanneer het pesten het klassenverband overstijgt.
- b. Hij heeft zo nodig een gesprek met de gepeste en de pester apart. In het gesprek met de pester is het doel drieledig, namelijk: mogelijk achterliggende problematiek boven tafel krijgen, helderheid geven over het vervolgtraject bij herhaling van pesten en empathie kweken bij pester.
- c. Hij adviseert zo nodig hulp op vrijwillige basis door de leerlingbegeleider, zowel aan de pester als de gepeste.
- d. Hij stelt betrokken ouders op de hoogte wanneer er sprake is van terugvallend gedrag, verzoekt hen om met hun kind te praten en stelt hen op de hoogte van het vervolgtraject.
- e. Hij bespreekt de mogelijkheden tot externe hulp met de ouders en koppelt alle informatie weer terug naar de mentor en doet kort verslag in Magister.

D. de leerlingbegeleider

- a. Steunt waar nodig de mentor.
- b. Gaat, als de mentor er niet uitkomt met de pester en/of gepeste leerling in gesprek.
- c. verwijst eventueel door naar externe hulpverlening op vrijwillige basis.
- d. doet kort verslag in magister en koppelt terug naar mentor.
- e. is de vraagbaak voor de mentoren over de No Blame Methode.

E. de ouder(s)/verzorger(s)

Indien ouders het vermoeden hebben dat hun kind - of een ander kind gepest- wordt, gaan ze in gesprek met hun kind. Betreffende leerling en/of ouder meldt dit bij de mentor. In veel gevallen willen kinderen die gepest worden niet dat hun ouders dit doorgeven aan school. Ze zijn bang dat het pesten erger wordt. Houdt dit echter niet geheim, de school gaat nooit zonder overleg met de leerling aan de slag.

Ouders kunnen hun kind helpen om het pesten te verwoorden. Laat ze eventueel een dagboekje bijhouden van de dingen die gebeuren. Hiernaast kunnen ze elke dag een aantal pluspunten opschrijven die ze die dag hebben beleefd, om zo de mooie dingen niet te laten ondersneeuwen door het pestgebeuren.

Ouders van leerlingen die gepest worden of pesten, hebben er soms moeite mee dat hun kind aan zichzelf zou moeten werken. Hun kind wordt gepest en dat moet gewoon stoppen. Dat klopt, echter een gepest kind wil zich niet alleen veilig voelen op school; het wil ook geaccepteerd worden. Het verlangt ernaar om zich prettig en zelfverzekerder te voelen. Daar kan begeleiding of een training aan bijdragen.

Ouders kunnen altijd zelf externe hulp inschakelen. Het Algemeen Maatschappelijk Werk of het Centrum voor Jeugd en Gezin, of een andere vorm van hulpverlening kan ouders en/of hun kind hier mee helpen.

F. Schorsing

In extreme gevallen kan de schoolleiding beslissen dat de pester(s) geschorst worden. Hierbij wordt het stappenplan van schorsing gevolgd.

Bijlage I

Tips voor leerlingen: veilig omgaan met sociale media.

Wat kun je doen om digitaal pesten en misbruik te voorkomen?

- Bedenk dat niet alles waar is, wat je op het internet tegenkomt.
- Gebruik een apart Hotmailadres om jezelf te registreren op websites. Kies een e-mailadres dat niet je eigen voor- en achternaam volledig weergeeft.
- Gebruik altijd een bijnaam als chat.
- Zorg dat je wachtwoorden geheim blijven en niet makkelijk te raden zijn. Als anderen wel binnen zijn gekomen, neem dan contact op met de beheerder van de site.
- Als je een vervelend gevoel hebt over iets wat je hebt gezien of meegemaakt, vertrouw dan op je gevoel en vertel het aan iemand die je vertrouwt.
- Blijf zelf respectvol naar anderen, scheld niet terug.
- Ga weg uit de chatroom, of groepswhatsapp als er iets vervelends gebeurt.
- Verwijder onbekende mensen uit je contactlijst.
- Bel of mail niet zomaar met personen die je alleen van internet kent, spreek niet met ze af zonder dat je ouders dit weten.
- Verstuur zelf geen flauwe grappen, dreigmail of haatmail
- Geef geen persoonlijke informatie aan mensen die je alleen van chatten kent. Let vooral op bij foto's van jezelf. Als je een foto op internet zet, kan deze gemakkelijk gekopieerd en op een andere website geplaatst worden. Zo kan hij jarenlang terug te vinden zijn. Foto's kunnen ook bewerkt worden.
- Wees zeer voorzichtig met het gebruik van je webcam. Jouw beelden kunnen worden opgeslagen en gebruikt worden om ze aan andere personen te laten zien of voor doeleinden gebruikt worden die jij niet wilt.

Wat kun je tegen cyberpesten en misbruik doen?

- Niet persoonlijk opvatten als het van mensen komt die je niet kent. De anonimiteit van internet maakt dat mensen makkelijker gaan schelden.
- Reageer niet op pestmails of andere digitale pesterijen. Verwijder de e-mail zo mogelijk zonder hem te openen. Als je niet reageert, gaan pesters vaak op zoek naar iemand anders om te pesten.
- Blokkeer de afzender. Als het gaat om sms'jes op de mobiele telefoon, dan heb je soms de mogelijkheid om nummers te blokkeren.
- Bewaar de bewijzen. Maak een print of sla ze op. Van het IP-adres van de e-mail kan soms worden afgeleid, van welke computer de e-mail verzonden is. Een provider heeft vaak een helpdesk die klachten over nare mail aan kan nemen. Men heeft daar ook de technische mogelijkheden om na te gaan wie de mail heeft verstuurd. Bel de helpdesk op.
- Ga naar je mentor of teamleider toe op school. Deze zal je verder helpen om het pestgedrag te stoppen.
- Bij stalken kun je aangifte doen bij de politie. Het is strafbaar. Voor meer informatie over aangifte doen: www.pestenislaf.nl Wil je geen aangifte doen, dan kun je altijd een melding doen.

Bijlage II

Links bij cyberpesten

Algemene zoekpagina's

- www.pesten.startkabel.nl
- www.pesten.startpagina.nl
- * www.mijnkindonline.nl

Pesten (algemeen)

- www.pestweb.nl
Website van het APS met informatie, advies en tips over pesten voor kinderen, jongeren, ouders en leerkrachten.
- www.pesten.net
Voor en door slachtoffers. Opgericht door Bob van der Meer.

Cyberpesten / veilig internetgebruik / veilige school

- www.stopdigitaalpesten.nl
Campagne van SIRE (Stichting Ideële Reclame)
- www.digibewust.nl
Een informatieve site van het Ministerie van Economische zaken, over het veilig gebruik van internet.
- www.ppsi.nl
PPSI is het expertisecentrum van het APS op het gebied van het voorkomen en bestrijden van seksuele intimidatie en seksueel misbruik in het onderwijs. Je kunt er ook terecht voor informatie over pesten, agressie, geweld, discriminatie en racisme.
- www.schoolenveiligheid.nl
Centrum School en Veiligheid van het APS verzamelt en verspreidt informatie en deskundigheid op het gebied van schoolveiligheid.
- www.veilig.kennisnet.nl
Handreikingen en links voor ouders, leraren, kinderen, scholieren, schoolmanagers en ICT-coördinatoren.